

**STYRELSEN FOR SPECIALRÅDGIVNING
OG SOCIAL SERVICE**

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 7. juni 2007
Journal nr.: 241-2345K
LMF/bkh

MODTAGEI

- 8 JUNI 2007

Den Centrale Indlevering

Socialudvalget
SOU alm. del - Bilag 313
Offentligt

Ny publikation:

'Årsstatistik 2006

Statistik fra centre, der arbejder med senfølger efter seksuelle overgreb'
af Luise Moustgaard Frandsen.

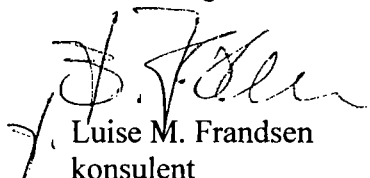
Hermed fremsendes den anden årsstatistik om voksne, der modtager hjælp i forskellige former for støttecentre for mennesker med følger af seksuelle overgreb i barndommen.

Rapportens hovedfokus er statistiske data fra 15 centre inden for området. Herunder antal henvendelser, former for hjælp samt en lang række oplysninger om centrenes brugere som alder, køn, samlivsform, forsørgelses-grundlag og den nærmere årsag for henvendelsen.

Rapporten viser bl.a., at brugerne fortrinsvis benytter et center, der ligger i samme region som deres bopæl, og at centrene ikke er jævnt fordelt over landet.

Årsstatistik 2006 er gratis og kan bestilles på www.vfcudsatte.dk eller ved henvendelse til Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service, Åbenrå 5, 1. sal, 1124 København K, tlf. 3317 0900.

Med venlig hilsen

Luise M. Frandsen
konsulent

Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service | www.spesoc.dk | spesoc@spesoc.dk

Skibhusvej 52B, 3.
5000 Odense C

Haderslevvej 1
6200 Åbenrå

Vesterbrogade 35
1620 København V

Åbenrå 5, 1.
1124 København K

Norretorv 30, 2.
4100 Ringsted

Bavnehøjvej 6
6700 Esbjerg

ÅRSSTATISTIK 2006

Statistik fra centre, der arbejder med
senfølger efter seksuelle overgreb

Af Luise Moustgaard Frandsen

STYRELSEN FOR SPECIALRÅDGIVNING
OG SOCIAL SERVICE
SOCIALMINISTERIET

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION	4
SAMMENFATNING	9
SAMMENFATNING I FORHOLD TIL CENTRENS HENVENDELSER	9
SAMMENFATNING I FORHOLD TIL CENTRENS BRUGERE.....	9
METODE	12
UDARBEJDELSE AF SPØRGESKEMAERNE	12
UDFYLDNING AF SPØRGESKEMAERNE	13
INDSAMLING OG BEHANDLING AF DATA	13
PRÆSENTATION AF DATA.....	14
HENVENDELSER TIL CENTRENE I 2006	15
ANTAL HENVENDELSER TIL CENTRENE.....	15
PERSONER, SOM HENVENDER SIG TIL CENTRENE OM SENFØLGER	19
HENVENDELSIFORMER.....	20
HJÆLPEFORMER	22
AFTALE FOR DET VIDERE FORLØB I EGET CENTER.....	23
TIDLIGERE HENVENDELSER TIL CENTRENE.....	25
INFORMATIONSKILDER	27
CENTRENS FASTE BRUGERE	29
ANTAL FASTE BRUGERE AF CENTRENE	30
BRUGERNES KØN OG ALDER	33
BRUGERNES OPRINDELSESLAND.....	39
BRUGERNES SAMLIVSFORMER.....	41
BRUGERNES FORSØRGELSESGRUNDLAG.....	44
BRUGERNES BOPÆL.....	49
BRUGEN AF CENTRENE	51
ÅRSAGER TIL AT BRUGERNE BENYTTET CENTRENE	53
BRUGERNES RELATION TIL KRÆNKEREN/ERNE.....	56
KRÆNKERENS/ERNES KØN.....	59
CENTRENS YDELSER	61
TIDLIGERE HENVENDELSER TIL CENTRET	62
REFERENCER	63
BILAG 1: HENVENDELSESSKEMA	66
BILAG 2: PERSONSKEMA	67

Introduktion

I denne årsstatistik defineres seksuelle overgreb mod børn og unge, som de seksuelle handlinger Straffeloven søger at beskytte personer under 18 år mod¹. Det drejer sig overordnet om:

- Samleje eller anden kønslig omgang med slægtninge i nedadstigende linie samt mellem søskende.
- Samleje eller anden kønslig omgang med børn under 15 år.
- Samleje eller anden kønslig omgang med personer under 18 år, hvis den unge er "den skyldiges" adoptivbarn, plejebarn eller betroet til undervisning eller opdragelse – eller hvis der tilbydes betaling.
- Blufærdighedskrænkelser over for personer under 18 år (eksempelvis beføling, verbal uterlighed eller blotteri).

Det vides ikke præcist, hvor mange børn der udsættes for seksuelle overgreb, da seksuelle overgreb foregår i det skjulte og ofte hemmeligholdes for omverdenen. De opgørelser, der forefindes over antallet af seksuelle overgreb på børn, varierer, hvilket hænger sammen med, at der tages udgangspunkt i forskellige undersøgelsespopulationer og forskellige definitioner af seksuelle overgreb. Den nyeste danske undersøgelse gennemført af Statens Institut for Folkesundhed konkluderer, at godt 10 % udsættes for seksuelle overgreb i barndommen (Helweg-Larsen og Larsen, 2002).

Seksuelle overgreb mod børn og unge kan få omfattende fysiske, psykiske og sociale konsekvenser både for de børn, der udsættes for overgreb og for de voksne, der tidligere i livet har været udsat for seksuelle krænkelser. Personer, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen, kan derfor i kortere eller længere perioder i voksenlivet have behov for hjælp og støtte til at bearbejde eventuelle senfølger. Håndbogen: "Senfølger af overgreb. Voksne med følger af seksuelle overgreb i barndommen – hvad er senfølgerne og hvordan kan man hjælpe" (Larsen, 2006b), giver en mere uddybende introduktion til de vanskeligheder, voksne seksuelt misbrugte kan have.

Helt overordnet eksisterer der i Danmark følgende muligheder for hjælp og støtte til voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen²:

- Samtalerapi hos privatpraktiserende **psykologer** og **terapeuter**. Denne form for hjælp skal som udgangspunkt betales af borgeren selv. I sociallovgivningen er der efter konkret vurdering mulighed for, at kommunen yder fuld økonomisk dækning af udgifter til behandling hos psykolog eller terapeut.

¹ Definitionen kan kritiseres for at inkludere seksuelle forhold, som det i konkrete situationer kan forekomme meningsløst at kalde seksuelle overgreb. Det kan dreje sig om frivillige seksuelle relationer mellem for eksempel kærestepar, der aldersmæssigt befinder sig henholdsvis lige over og lige under den seksuelle lavalder (Barlach og Pedersen, 2006).

² Den 3-årige forsøgsordning hvor personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen, via det daværende Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte, kunne visiteres til maksimalt 11 konsultationer hos en psykolog blev afsluttet i 2006. Aktuelt bliver der udarbejdet en erfaringsopsamling, som forventes at blive offentliggjort medio 2007.

- Samtaler og medicinsk behandling hos **speciallæger i psykiatrien**. Denne form for hjælp finansieres for gruppe 1 sikrede via den offentlige sygesikring (bortset fra egenbetalingsandelen af eventuel lægeordineret medicin). Henvi- sning til be- handling sker via egen læge.
- Samtaleterapi på enkelte **psykiatriske afdelinger**. Denne form for hjælp finan- sieres via den offentlige sygesikring. Henvi- sning til behandling sker via egen læ- ge.
- Samtaleterapi hos privatpraktiserende psykologer tilknyttet **sygesikringens så- kaldte kriseordning**. Denne form for hjælp finansieres dels via den offentlige sygesikring (60 %), og dels via egenbetaling (40 %). Henvi- sning til behandling sker gennem egen læge. Der ydes maksimalt tilskud fra sygesikringen til 12 kon- sultationer.
- **19 centre**, i den såkaldte frivillige sektor³, der på forskellig vis støtter, rådgiver og behandler voksne med senfølger efter seksuelle overgreb.

De 19 centre, der yder hjælp og støtte til personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen, og som i det følgende blot vil blive benævnt "centre", er indbyrdes meget forskellige, både hvad angår hvilke former for støtte, man kan modtage (for ek- sempel: individuel terapi; gruppeterapi; selvhjælpsgruppe; rådgivning og samværsmu- ligheder med ligestillede), og med hensyn til om hjælpen ydes af professionelle og løn- nede medarbejdere, eller den gives af frivillige – under tiden på baggrund af de frivilli- ges egne erfaringer med senfølger efter seksuelle overgreb. I nogle af centrene er tilbud- dene gratis, men andre opkræver hel eller delvis betaling for den hjælp, der ydes. I alfa- betisk rækkefølge drejer det sig om følgende centre:

Christine Centeret: Helgenæsgade 6, baghuset 2. sal, 8000 Århus C, www.seksuelt-misbrugte.dk, oprettet i 1996.

CISEM Nordjylland (Center for Incesttramte og Seksuelt Misbrugte): Galstersgade 3, 1. sal, 9400 Nørresundby, www.cisem.dk, oprettet i 1992 under navnet Foreningen mod Incest i Nordjylland (FMI Nordjylland).

CSM Fyn (Center for Seksuelt Misbrugte – Fyn): Kongensgade 72, 1. sal, 5000 Odense C, www.csm-fyn.dk, oprettet i 1995.

Freja Centret: Norgesgade 7, 6700 Esbjerg, www.freja-center.dk, oprettet i 1995.

Incestcenter Fyn: Mageløs 1, 2.tv., 5000 Odense C, www.incestcenterfyn.dk, oprettet i 2000.

Joan-Søstrene i København: Dannerhuset, Nansensgade 1, 1366 København K, www.joan-soestrene.dk, oprettet i 1975.

³ De officielle begreber "frivillig sektor" og "frivillige organisationer" giver ofte anledning til diskussion. Vi bruger begrebet "frivillig sektor" i den betydning, at sektoren består af frivillige organisationer, som: er en institutionaliseret realitet, er private i betydningen ikke-offentlige, ikke har til formål at skabe økonomisk overskud, er selvbestemmende og indeholder et element af frivilligt arbejde – som minimum på bestyrelsesniveau (Ibsen og Habermann 2005:10-14; Boje og Ibsen 2006:19-20). Der er tale om en strukturel definition, og følgelig ikke en definition, der siger noget, om hvorvidt det daglige arbejde udføres af lønnede, professionelle og/eller frivillige personer.

Joan-Søstrene i Århus: Peter Fabersvej 47, kld. 8210 Århus V, www.joansoestrene8000.dk, oprettet i 1979.

Kolding Selvhjælp: Slotsgade 22, 6000 Kolding, www.koldingselvhjaelp.dk, oprettet i 1994.

KRIS Fredericia (Kristen Rådgivning for Incestofre og Seksuelt misbrugte – Syddjylland/Fyn): Jyllandsgade 20, 1. sal, 7000 Fredericia, www.kris-dk.dk, oprettet i 1999.

KRIS Herning (Kristen Rådgivning for Incestofre og Seksuelt misbrugte – Syddjylland/Fyn): Præstevænget 5, Kølkær, 7400 Herning, www.kris-dk.dk, oprettet i 2006.

KRIS København (Kristen Rådgivning for Incestofre og Seksuelt misbrugte - Sjælland⁴): Sankt Lukas Vej 6A, 1. sal, 2900 Hellerup, www.kris-dk.dk, oprettet i 1991.

KRIS Århus (Kristen Rådgivning for Incestofre og Seksuelt misbrugte – Landskontoret i Århus): Fredens Torv 2, 1. tv., 8100 Århus, www.kris-dk.dk, oprettet i 1991.

Kvisten Randers: c/o Den Blå Paraply, St. Voldsgade 6, 8900 Randers, www.kvistene.dk, oprettet i 2006.

Kvisten Viborg, Skive 2005 og Silkeborg⁵ 2006: Frivillighuset, Vesterbrogade 1 8800 Viborg, www.kvistene.dk, oprettet i 2005 (Viborg, Skive) og 2006 (Silkeborg).

Kvisten Århus: Brendstrupvej 72 E, kld., 8200 Århus N, www.kvistene.dk, oprettet i 1999.

Støttecenter mod incest i Danmark: Thorvaldsensvej 3, baghuset, 1871 Frederiksberg C, www.incest.dk, oprettet i 1990.

Svalerne: Harbogade 16, 6990 Ulfborg, www.geocities.com/svalerne, oprettet i 1995.

Thora Center (Center for seksuelt misbrugte og andre i Danmark): Borgergade 38, st., 1300 København K, www.thoracenter.dk, oprettet i 1994.

Aabenraa Selvhjælpscenter: Reberbanen 1-5 st. tv., 6200 Aabenraa, www.aabenraa-selvhjaelp.dk, oprettet i 1996.

Yderligere information om centrene findes i publikationen "Støtte til seksuelt misbrugte. Håndbog om 16 centre⁶, der hjælper mennesker med senfølger efter seksuelle overgreb" (Pawlik, 2006). 15 af de 19 oplyste centre har deltaget i denne årsstatistik. Tre centre (Joan-Søstrene i København, Kolding Selvhjælp og Svalerne) har ikke ønsket at medvirke i årsstatistikken, hvorfor der ikke indgår informationer om disse centres henvendelser og faste brugere i denne rapport. KRIS Herning blev oprettet mod udgangen af 2006, hvorfor de ikke medvirker i årsstatistikken 2006. Den geografiske placering af de 15 centre, som medvirker i årsstatistikken, kan ses på kortet side 8.

⁴ I februar 2007 har KRIS oprettet en afdeling i Næstved (Østergade 13, 4700 Næstved).

⁵ Der er tale om én samlet afdeling med afdelingskontor i Viborg og lokaler i henholdsvis Skive (Tinggade 11B, 7800 Skive) og Silkeborg (Vestergade 81 C, 8600 Silkeborg).

⁶ Forskellen på tekstens "19 centre" og håndbogens "16 centre" er, at Kvisten i håndbogen er repræsenteret som én organisation, mens Kvisten er opdelt i tre centre i denne rapport. Derudover har KRIS oprettet en afdeling i Herning i slutningen af 2006, som ikke indgår i håndbogen.

"Årsstatistik 2006 - Statistik fra centre, der arbejder med senfølger efter seksuelle overgreb" bygger på oplysninger om de i alt 2561 telefoniske, skriftlige eller personlige henvendelser om senfølger efter seksuelle overgreb fra personer i alderen 18+, som 15 af de 19 centre har modtaget i 2006. Derudover indgår oplysninger fra 544 personer i alderen 18 år og opefter, der i en kortere eller længere periode i 2006 har fået hjælp og støtte til at bearbejde senfølger efter seksuelle overgreb i et af de 15 centre, der medvirker i undersøgelsen.

Årsstatistik 2006 er nummer to i rækken af årsstatistikker fra centre, der arbejder med følgevirkninger efter seksuelle overgreb i barndommen. Den første årsstatistik udkom i 2006 og er baseret på data indsamlet fra centrene i 2005 (Pawlik og Barlach, 2006). I det følgende vil denne blive betegnet "årsstatistikken 2005". I år kan der således foretages sammenligninger med oplysningerne givet i årsstatistikken 2005, og dermed er det muligt at belyse udviklingen i antallet af voksne, der får hjælp til at bearbejde senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen i centrene samt antallet af henvendelser om senfølger efter seksuelle overgreb til centrene i perioden 2005 til 2006.

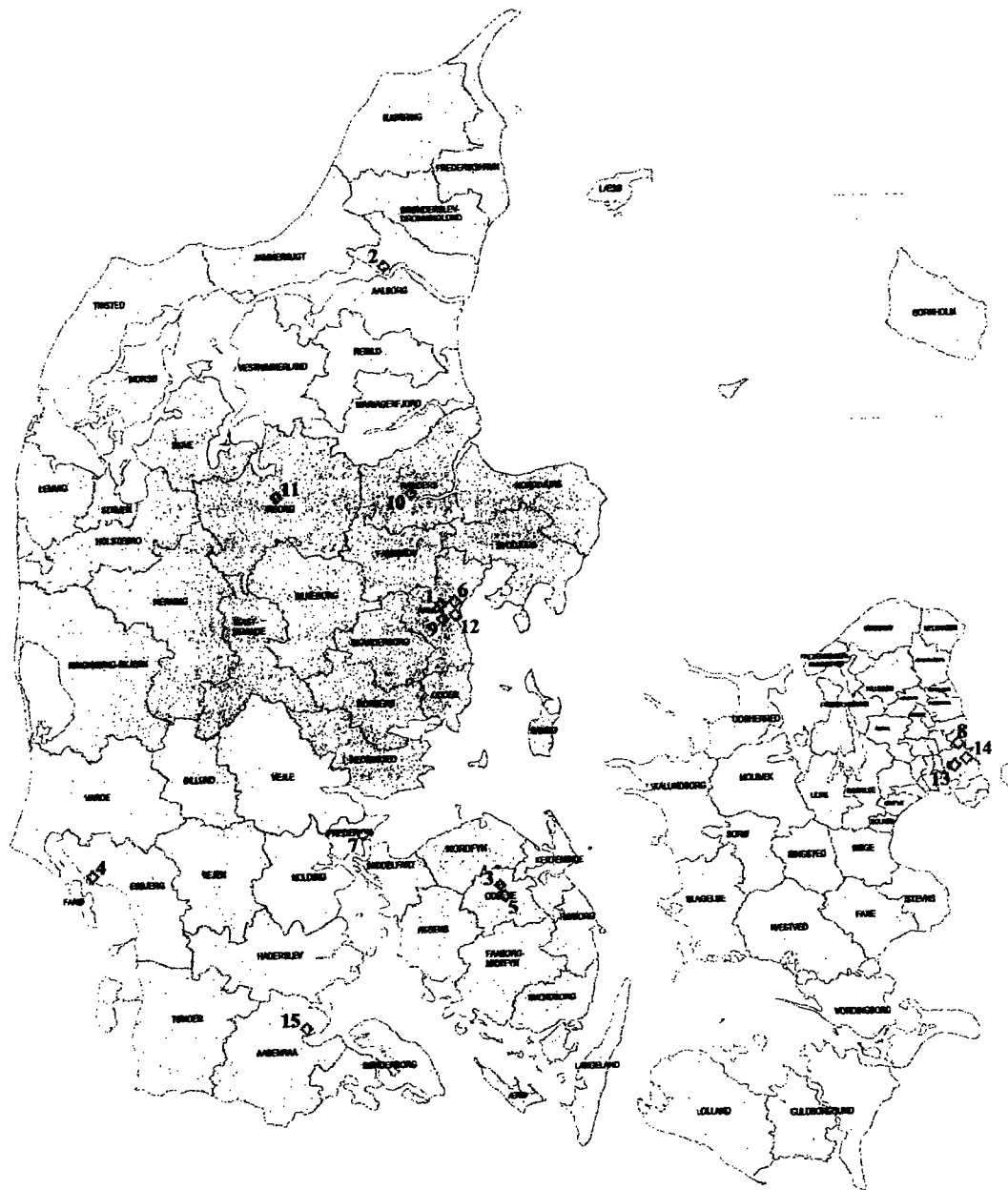
Socialministeriet har bevilliget midler til at fortsætte arbejdet med årsstatistikkerne til og med 2008. Det betyder, at der vil udkomme i alt fire årsstatistikker fra årene 2005-2008, hvilket vil danne grundlag for et unikt materiale over udviklingen i brugen af disse centre og den hjælp og støtte, der gives til personer, som har senfølger efter seksuelle krænkelse i barndommen i centrene.

Årsstatistikken 2006 er blevet til i et samarbejde mellem udsatteenheden i Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service⁷ og de 15 centre, der medvirker i undersøgelsen. Konsulent Luise Moustgaard Frandsen har analyseret datamaterialet og skrevet denne rapport. Konsulent Flemming H. Pedersen har bidraget med faglig sparring. Undersøgelsen og rapporten er finansieret af Socialministeriet og godkendt af Datatilsynet.

En stor tak til medarbejderne på centrene, der i en travl hverdag har afsat tid til at udfylde spørgeskemaerne i forbindelse med undersøgelsen samt medvirket til virkeliggørelsen af denne rapport gennem faglig sparring.

⁷ Pr. 1. januar 2007 blev Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte nedlagt som selvejende institution og er nu en del af Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service.

Geografisk placering af de 15 medvirkende centre

1: Christine Centeret
 2: CISEM Nordjylland
 3: CSM Fyn
 4: Freja Centret
 5: Incestcenter Fyn

6: Joan-Søstre i Århus
 7: KRIS Fredericia
 8: KRIS København
 9: KRIS Århus
 10: Kvisten Randers

11: Kvisten Viborg m.fl.
 12: Kvisten Århus
 13: Støttecenter mod Incest i Danmark
 14: Thora Center
 15: Aabenraa Selvhjælpscenter